

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: **DUMINEC'A.**

<p>PREȚIULU ABONAMENTULUI: Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . 5 fl.—cr. " " " " 1/2 anu 2 fl.50cr. Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14 fr. " " " " pe 1/2 a. 7 fr.</p>	<p>PREȚULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adreseze la Redactiunea dela „Biseric'a si Scól'a.“ Èr banii de prenumeratiune la „TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.“</p>
---	---	--

Sinodulu eparchialu aradanu.

Siedint'a I.

Duminea in 20. Aprile s'a deschisu sinodulu eparchialu aradanu cu solenitatea indatinata.

Dupa seversirea santei liturgii si invocarea spiritului santu oficiata prin Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu Ioan Metianu cu asistenti'a parintiloru protosinceli: Ieroteiu Belesiu si Iosif Goldisiu, a parintiloru protopresviteri: Teodor Filippu, Elia Mog'a, Vasiliu Pap, Constantin Gurbanu si a protodiaconului Ignatiu Pap — adunandu-se deputatii sinodali in sal'a mare a seminarului diecesanu, dupace Pré Santi'a S'a invita pre notarii Dr. Nicolau Oncu si Augustin Hamsea a-si ocupá loculu, — cetesce urmatoriulu cuventu de deschidere:

„Christos au invalu domniloru deputati!

Sosindu érasu diu'a cea insemnata a intrunirii nóstre in sinodu eparchialu, ve salutu cu bucuria de bunavenire domniloru deputati. Ve salutu nu numai cá pre reprezentantii clerului si ai poporului nostru eparchiotu, dar si cá pre nisece frati si fii ai mei iubiti si impreuna lucratori in vi'a Domnului pre terenulu celu manosu alu bisericei nóstre nationale, terrenu ce ni-ofere multe si frumóse conditiuni de desvoltare si de inaintare spre scopulu maretiu ce urmárimu.

Cand fericitii nostri parinti ni-au lasatu acésta santa bisericu cu terenulu ei de activitate, de cea mai scumpa moscenire parintésca, au intentionatu nu numai intarirea nóstra in cele 3 virtuti cardinale ale religiunei: credint'a, dragostea si speranti'a, cá primele conditiuni la fericirea omului, dar de sigur au voitu a ni oferí si unu manosu terrenu de perfectiune: scopulu supremu alu omului; ér cand marele Andreiu, renviatoriulu vechiei nóstre Metropolii, ne-a intrunitu pre toti cei de o limba, preoti si mireni, intr'o metropolia nationala-constitutionalu, a intentionatu a ni-oferí ocaziunea dorita de a conlucrá cu totii intr'unu cugetu si unu spiritu la ajungerea scopului.

Avendu acum si terenulu si ocaziunea dorita, este detorinti'a nóstra de fii buni ai bisericei, dloru deputati, de a si conlucrá cu totii si din tóte puterile la desvoltarea nóstra continuandu cu tenacitate acea lucrare, pana se ajungemu scopulu ce-lu urmárimu, seau celu putien se ne mai apropiámu de elu.

Este detorinti'a nóstra de fiii buni, domniloru deputati, a folosí bine acestu terrenu si tóte ocaziunile intruniriloru nóstre bisericesci nu numai spre intarirea nóstra si prin noi, a clerului si poporului nostru in credintia, dragoste si sperantia pentru ajungerea fericirii ceresci, dar si pentru desvoltarea nóstra, necesaria la ajungerea binelui pamentescu.

Este detorinti'a nóstra, dloru deputati, totdeun'a, dar mai alesu in timpuri cá cele de acum, cand din unele pãrti se amenintia credintia, se-ne concentrámu cu totii in jurulu santei maicii nóstre biserice — spre a-o feri de orice pericole pentru a o lasá si urmasiloru nostri, precum o-am primitu si noi dela fericitii nostri parinti: de cea mai scumpa moscenire, de celu mai puternicu scutu pentru tóte timpurile.

A nu face si a nu lucrá astfelu, ar fi a pecatú greu incontra nóstra si a urmasiloru nostri, incontra binelui si fericirii nóstre si incontra esistentiei nóstre.

Daca dorimu dar a conlucrá cu totii, precum nu dubitezu, cá biseric'a nóstra nationala se devina ceeace in adeveru este ea dupa principiile sale, si ceeace au intentionatu si fericitii nostri strebuni: unu isvoru nescatu alu virtutiloru mari crescinesci si prin acestea isvoru de bine si fericire si unu scutu puternicu alu nostru pentru tóte timpurile, — atunci mai nainte de tóte se-ne silimu a-o feri de orice rele si mai alesu de neintielegeri si imparechiári pagubitórie, càci scrisu este: ca tóta cetatea, seau cas'a, carea se imparechiéza intre sine, nu va stá; — si apoi prin buna intielegere si prin conlucrare armonica a nóstra, a tuturor, se-o ridicámu la inaltimea misiunei pentru a produce fruptele bunele credintie, ale dragostei evangeline, si ale sperantiei, provediendu-o si cu neesa-

riale instituite de cultura, ér mai alesu cu acelea, din cari au se iésa preotii si invetiatorii, pastorii si luminatorii poporului nostru, cum este si acestu seminarium, in carele astadi avemu norocirea a-ne intruni pentru prim'a óra.

Seminariile sunt, Domniloru, isvorulu credintiei si alu luminei cei adeverate, alu moralei si alu dragostei evangelice; ele sunt sadulu, din care au se resara, si se se propage virtutile mari crestinesci, si prin acestea se se dea unu avent mai insemnatu desvoltarei nóstre bisericesci-nationale. Ele sunt sadulu din care au se resara bisericile si scólele nóstre, fondurile si fundatiunile, si totu ce e bunu si frumosu; càci ele au se dee poporului apostoli, cari se-lu indemne la acestea si la alte fapte maretie dovedite prin istoria de factori principali intru radicarea popóreloru.

Si daca este adevératu, ca in trecutu biserica a fost puterea nóstra de viétia si preotii cei dintai dascali ai neamului nostru, precum tienemu noi, atunci totu asemenea adevératu este, ca si in viitoriu totu in biserica va constá puterea nóstra de viétia, care se va desvoltá in acea mesura, in care se voru desvoltá si instituitele nóstre superióre de cultura, si mai alesu Seminariile.

Purciédiendu de aici, de si dupa multa asceptare, cu ajutoriulu lui Dumnedieu, si cu zelulu si concursulu clerului si alu poporului nostru, la staruint'a nóstra a tuturor, s'a redicatu acestu frumosu Seminarium dedicatu literiloru si virtutii; totusi se nu credemu ca cu atáta am fi ajunsu cea ce dorimu, nu. Noi numai asia vom ajunge cea ce dorimu, daca acestu Seminarium precát e de frumosu, pre atát de bine si de intieptiesce va fi si ingrijitu si condusu catra menitiunea lui, in spiritulu bune credintie, alu dragostei evangelice, alu sperantiei si alu bune ordini si discipline.

Si fiindca astadi am fericirea a presentá P. T. D. Vóstra prim'a data acestu Seminarium Domniloru deputati, pre care multu l'a doritu fericitií nostrii inaintasi: folosescu cu placere ocaziunea de a-lu pune sub scutul si ingrigirea P. T. D. Vóstra, alu alesiloru clerului si poporului diecesanu, pentru a fi cu atát mai bine ingrigitu si pentru a deveni cu atát mai siguru, cea ce este merit, isvoru de religiositate si moralitate, de cultura si lumina adevérata, si prin acestea isvoru de bine si fericire pentru acum, si unu scutu puternicu pentru viitoriu.

Acestea se vor ajunge, Domniloru, daca si noi cu totii vom starui a premerge cu esemple bune de interesu fatia de caus'a cea mare culturala, cu esemple de activitate si de buna intielegere, intru promovarea cât mai cu succesu a acestei sante cause.

Dar fiindca la tóte acestea, pre langa nisuinti'a nóstra, se mai cere si ajutoriulu celu puternicu alu lui Dumnedieu, implorandu Eu si din acestu locu a-celu ajutoriu dumnediescu, dechiaru sesiunea sinodu-

lui nostru eparchialu ordinariu din anulu 1886 de deschisa."

Cuventulu de deschidere alu Pré Santiei Sale a fost primitu de sinodu intre urári de „se traiésca," si totu deodata s'a decisu a-se induce in protocolu in intréga estensiunea.

Respundiendu la apelulu nominalu 40 de deputati presenti si constatandu-se ca sinodulu este capace a luá concluse valide, presidiulu presentéza sinodulu repórtele consistorieloru plenarie din Aradu si Oradea mare, cari se transpunu comissiunei organisatórie.

Se presenta repórtele senatelor scolarie din Aradu si Oradea-mare, cari se transpunu comissiunei scolastice.

Se presenta repórtele senatelor bisericesci ale consistorieloru din Aradu si Oradea mare, cari se transpunu comisiunei bisericesci.

Se presenta repórtele senatelor epitropesci din Aradu si Oradea mare, cari se transpunu comissiunei epitropesci.

Actele electorale ale deputatiloru alesi in cercurile vacante: Ving'a, Chisineu, Borosineu, Beinsiu si Siri'a dimpreuna cu rezultatulu cercetării, ordinate de sinodulu din anulu trecutu in cerculu electoralu alu Temisiorii se transpunu comissiunei verificatórie.

Deputatii Teodor Fassie, Dr. Iuliu Bonciu si Silviu Suciú ceru concendiu pre durat'a sesiunei actuale. Concendiuulu cerutu se acórda.

Se presenta socotile fundatiunei Elen'a Ghib'a Birt'a, cari se transpunu comissiunei epitropesci.

Se presenta ursoriulu deputatulu Dr. Georgiu Pop'a in cestiunea assecuratiuniloru bisericesci, care se transpune comissiunei organisatórie.

Se presenta rugárele comunelor bisericesci Fughi-Osiorheiu, Satulu Barba si Bogheiu — pentru a li-se acórdá câte unu ajutoriu. Se transpunu comissiunei petitionarie.

Siedinti'a II.

s'a tienutu la 21 Aprile 1886 la 4 óre dupa amédi. Presidiulu ordinariu. Notariu Augustin Hamsea.

Se presenta cererile de concediu ale deputatiloru Constantin Lazaru, Dionisiu Poienariu, Dr. Iosif Galu si Alecsandru Filipu.

Concediuulu cerutu se acórda.

Se presenta reportulu consistoriulu din Oradea mare, referitoriu la stremutarea numelui protopresviteratulu Beliulu in protopresviteralu Ucurisiulu. Se transpune comissiunei organisatórie.

Se presenta reportulu consistoriulu din Oradea mare, referitoriu la formarea mai multoru cercuri subinspectorale, care se transpune comissiunei scolarie.

Se presenta reportulu consistoriulu din Oradea mare, referitoriu la edificarea unei case protopresviterale, care se transpune comissiunei epitropesci.

Se presenta reportulu consistoriulu din Oradea mare, referitoriu la postulu de catechetu pentru te-

nerimea de religiunea noastră dela gimnasiulu din Beinsiu, care se transpune comisiunei scolare.

Se presenta reportulu consistoriului din Oradea mare, referitoriu la ajutorarea invetiatorului din Beliu cu sum'a de 100 fl. la anu, carele se transpune comisiunei scolare.

Se presenta reportulu consistoriului din Aradu, referitoriu la starea proceselor pentru despartirea ierarhica, carele se transpune comisiunei organizatorice.

Trecendu-se la ordinea dilei: reportulu comisiunei verificatorice, sinodulu la propunerea comisiunei facuta prin referintele ei Georgiu Feieru, — constatandu ca atât actulu alegerii cât si scrutiniulu efeptuitu in cercurile: Ving'a, Siri'a, Borosineu si Beinsiu au decursu in ordine si cu observarea dispușetiunilor prescise de regulamentul sinodalu — declara de verificati pre deputatii alesi: Veniamin Martini in cerculu Vingei, Demetriu Bonciu in cerculu Siriei, Iosif Botto in cerculu Borosineului si Ioan Glitie in cerculu Beinsiuului.

Cu privire la alegerea deputatului Mircea V. Stanescu alesu in cerculu Chisineului, — constatandu-se, ca la scrutiniu nu s'au observatu formalitățile prescise de regulamentu, si anume nu s'a tîenutu timpulu prescisu, din care cauza unele protocoळे de alegere au ramas neluate in considerare — la propunerea comisiunei sinodulu nimicesce scrutiniulu si credentialulu estradatu, si ordinéza scrutiniu nou cu observarea tuturoru farmalităților, prescise de regulamentu si cu luarea in considerare a tuturoru actelor de alegere, cari intrunescu condițiunile prescise de regulamentu.

Constatandu-se necesitatea intregirei unoru comisiuni si alegerea duoru notari in locul celor absentu sinodulu alege in comisiunea scolaria pre Sigismund Popoviciu, in comisiunea petitionaria pre Iosif Botto, in comisiunea bisericeșca pre Teodor Haliu si Demetriu Bonciu; ér de notari pre durat'a sesiunei actuale pre Veniamin Martini si Ioan Glitie.

(Va urmá:)

Cuventulu de deschidere

pronunțiatu de Escelenti'a S'a, parintele Archiepiscopu si Metropolitu Miron Romanul la deschiderea sesiunei sinodului archidieceșanu din anulu curentu.

**Préstimate domni!
Iubiti frati!
Iubiti fi sufletesci!**

„Primiti si astadata salutarile mele cordiale la intrunirea Domniilor-Vóștre la sinodulu ordinaru archidieceșanu chiamatu se iee in séma rezultatele anulului din urma ale vietii noastre constitutionale bisericesci si a intocmi pentru viitoriu cele ce convinu intereselor noastre de conservare si progresu.

„Nu sciu in ce mesura va fi satisfacétoria fatia cu pretensiunile D-Vóștre activitatea consistoriului nos-

tru archidieceșanu, care se presenta si se supune si acum apretiaru sinodale in rapórtelu lui generale si speciale; eu inse credu, că ceea-ce privesce cursulu afaceriloru consistoriale in generalu se póte constata unu progresu satisfacétoriu, care va deveni in viitoriu totu mai mare, daca imi va succede a intruni si mai bine puterile de lucru ale singuraticiloru membri consistoriali.

„Ceeace me supera pe mine si — credu — pe totu sufletulu devotatu bisericeii, este reulu, care in decursulu anulului s'a pornitu de nou cu multa vehementia nu numai spre a strica nimbulu sfintei noastre bisericeii in ochii publiculu nostru si ai strainiloru, ci chiar spre a distruge legaturile spirituale dintre noi, care a fost totdeun'a puterea noastră de viétia, puterea, care ne-a sustienutu si in cele mai grele timpuri de ispite si dusmanii din partea altor'a.

„Totu ce me póte mângaiá fatia cu stricaciunile reului acestui'a, este credinti'a mea in simtiulu bunu inca necoruptu alu poporulu nostru si alu preotimii conducétorie si speranti'a: ca reulu insusi, nascutu din preocupatiuni mai multu personale si promovatu chiar de ómeni de ai nosri, probabilu in momente de iritatiune, care in nefericit'a situatiune de astadi ni se ivescu pré adese, — va incetá de sine dimpreuna cu tóte urmarile lui, si eu Archiepreulu, respundietoriu inaintea lui Ddieu pentru intregitatea bisericeii concediute archipastoriei mele, nu voiu fi pusu in necesitatea extrema, de a-i aplicá remedii radicale, ce póte ar sguđu cercuri si insotiri intregi.

„Sperezu indeosebi, ca D-Vóștra, Preastimate domni, iubiti frati, iubiti fi sufletesci, care aveti inima pentru conservarea si prosperarea sfintei noastre bisericeii, me veti spriginí in intentiunile mele sincere, de a restaurá vadia si reputatiunea bisericeii si a-i salvá interesele vitale mai alesu acum, cand pentru aceste avem se purtam o lupta fórté grea in contra unei fortie precumpenitórie, ca se nu dicu chiar cutropitóre.

„Ceréndu-ve binevoitoriulu spriginu si la mentinerea ordinii bune in consultarile noastre sinodale, declaru de deschisa sesiunea ordinara a sinodulu nostru archidieceșanu pentru anulu curentu“.

Serat'a literara-musicala

arangiata in sér'a de 20 Aprile 1886 in sal'a mare a seminariulu diecesanu.

Este o recerintia didactica, si am poté dice unu postulatu alu vietii moderne scolastice, ca scól'a se vina in contactu cât mai desu si mai deaprópe cu publiculu, carea o sustiene.

Vorb'a este astadi, cá publiculu se cunósca si se fia cât mai bine orientatu despre totu ce se intempla in viétia publica. Daca este vorb'a, ca publiculu doreșce, se cunósca cele ce se petrecu pre tere-

nulu vietii publice, atunci de siguru acésta dorintia este mai puternica, cand este vorb'a de mersulu instructiunei.

Pre acestu terenu s'a facutu la noi unu frumosu pasu inainte prin infientiarea seminarului diecesanu. Si, marturisimu, ca a fost o fericita ideia, cand corpulu profesoralu dela acestu institutu a luat concluzulu, cá cu ocasiunea tienerii sinodului eparchialu, din anulu curentu cand pentru prim'a óra s'a prezentatu deputatiloru sinodali edificiulu seminarialu, se li se presente o serata literaria-musicala, din carea se se póta conchide si la progresulu, ce se face in instructiune in acestu institutu.

Idei'a a fost un'a din cele mai nimerite, si in acelasi timpulu esecutarea a fost deplin succésa.

Program'a acestei serate, publicata de noi in numerulu trecutulu s'a esecutatu cu tóta precisiunea.

Despre succesulu disertatiuniloru, tiente nu vom dice nici unu cuventu. Successive le vomu publicá pre tóte, si astfeliu publiculu nostru va avé ocasiune, se judece asupra lor. Intr'aceea nu potemu intrelasá a nu amintí aci, ca cantárilu esecutate la acésta serata au fost succese, asia incát conducetoriulu, profesorulu de cantu Ioan Vidu merita tóta recunoscintí'a, precum in acelasi timpulu lauda merita si elevii institutulu, cari au esecutatu cu tóta precisiunea piesele din programa.

Conform scopulu, ce ne am propusu, publicámu astadi in cele ce urméza cuventu de deschidere alu acestei serate, pronunsiatu de reverendissimulu domnu *Iosif Goldsiau*, directorulu institutulu pedagogic-teologicu.

***Domnilor deputati sinodali!
Stimatilor óspeti!***

Vieriulu grijesece viti'a, ca lastarii se se desvólte.

Acest foculariu al luminarii sucrescintiei nóstre preotiesci si invetiatoresci, infintiat la iniciativ'a si prin staruintiele bunulu nostru episcop, astadi se puse sub auspitiile reprezentantiei diecesane.

Prea Santite Domnule Episcópe! Cá urmatoriu demn al Apostolului, buna lupta ai luptat, lucrul l'ai implinit si credintí'a ai pazit; ér maic'a biserica prin reprezentantii sei se bucura impreuna cu tenerii sei fii din acest institutu, cari afara de iubirea fiésca nu pot dá alta recompensa bunulu lor parinte, decât promitiendu, cá prin conduit'a si activitatea lor atât in scól'a acést'a, cât si in cea mare a vietii vor iubi pre maic'a biserica, care i-a nascut si crescut, si i vor dá tot sprijinul reecerut.

E drept cá facia de merit se ivesc ici-colea critice esagerate si chiar cártiri; cáci cine a vediu gradina, in care se nu resara si burueni. Meritul inse e ca sórele, care uneori prin negura e nevediu, dar negur'a curend séu mai tardíu se asiédia, si se ivesece mandrul sóre in tóta splendórea sa. Séu in limb'a poetulu:

Meritu' e „lumin'a sórelui frumos,
Ce n'o póte sterge nor intunecos,
Norii câte-odata sórele umbresc;
Inse . . . ventulu sufla, norii se topesc.“

(Aricescul).

E frumos a fi binemeritat, dar nu mai putien frumósá e detorintí'a morala, de a dá celui binemeritat tributulu recunoscintiei.

Simtiulu de gratitudine a condus pre corpulu profesoral dela acest institutu, ca spre redicarea solemnítatii de astadi se Ve predee institutu si in partea lui interna, prezentandu-Ve domnilor deputati in liniamente scheletonice un tablou mic de disertatiuni, declamatiuni si cantari din sfer'a scientielor si artelor, precum s'a staverit in program.

***Domnilor deputati!
Stimatilor óspeti!***

Déca cautám, cum s'a format un popor, o natiune din ómeni singuratici in cel mai indepartat trecut, pana a nu avé pastori si domnitori: aflám, cá acést'a formatiune séu grupare a ómenilor s'a intemplat in dóue moduri: prin comuniunea sangelui si prin identitatea religiunei.

Ce privesece classificatiunea genetica a limbelor, marginindu-ne la continentulu Asiei si a peninsulei ei, Europ'a, aflám numai trei oase, in care vorbirea omenésca in cel mai indepartat timp preistoric prin traditiune continua s'a ficsat si a primit un caracter nou, cu totul deosebit de caracterulu primitiv, ce avea limb'a schimbatiósá a omenimei migrátóre dintr'un loc intr'altul.

Acestea oase sunt cunoscute sub numele de ariac, semitic si turanic. Ele sunt acele trei centruri, in care limb'a cea naturala, la inceput atât de undulátóre si nestatornica s'a consolidat si a devenit obiect pentru istoria.

Mii de ani au trecut de cand s'au despartit d. e. popórele ariace, incepend a emigrá spre média nópte, spre médiadi, spre resarit si spre apus; fiecare apoi de sine si-a format limb'a sa propria, si-a desvoltat nationalitatea, si-a inceput contemplatiunile si filosofi'a sa propria; zidit'au si au stricat biserici; ómenii au devenit mai betrani, mai inteliginti, póte si mai buni; cand inse acele popóre ne infacisiéza aceea ce nóue tuturor'a ne este mai nalt si mai pretios; cand prin acelasi cuvnt voesc se-si esprime admiratiunea si iubirea, voesc se cuprinda marginitulu si nemarginitulu: atunci ele nu pot face alta, decât ce au facut candva protoparintii lor, cand au redicat ochii spre ceriu, si au presimtit puterea unei fintie, care din indepartarea cea mai mare li se pareá aprópe si din apropiare departe, si pana astadi nu pot se imbine decât aceleasi cuvinte: ceriu, parinte; si care de mii de ani unanim se repetiesc in combinatiunea: parintele in ceriu, séu dupa noi: Tatal nostru, carele esci in ceriuri.

In marele centru ariac s'a desvoltat arborele familiei ariace séu indogermene, ce imbracisíeza Europ'a si Asi'a, din Islandi'a pana in centrul Indiei, avend dóue ramuri principale: teutono-slav si celtic; celticul apoi ramurandu-se deosebi in ariac séu indic-fundamental si in celtic-italic-grec; intr'ale lumii ginte mari italic'a séu latin'a este ramur'a séu ginte, din carea s'a desvoltat limb'a romána.

Religiunea este un element inca si mai puternic amalgamisatoriu decât limb'a, isvor mult mai nutritoriu pentru consciinti'a de sine a poporului. Argument nereturnabil avem despre acésta in istori'a Jidovilor, carii cu mandria s'au numit pre sine „popor ales a lui Dumnedieu.“ Diverginti'a intre limb'a Jidovilor si dialectele Fenicienilor si ale altor semintii vecine de loc n'a fost asia mare, cá si diverginti'a intre dialectele Greciei. Adórarea lui Iehova a facut pre poporul jidovesc aceea ce a fost, popor ales alui Iehov'a, carele de Moabiti, numiti in cartea facerii (Moise IV. 21, 29): poporul lui Camos, si de adoratorii lui Baal si ai lui Asthoret, mult mai tare s'au deosebit prin Dumnedieu sau decât prin limba.

Migratórele semintii ale lui Israil au avut si au consciinti'a s'a nationala in consciinti'a de Dumnedieu, in credinti'a unui'a aceluia-si Dumnedieu, a lui Iehova.

Invetiatal Schelling in istori'a mithologiei constatéza, cá orice popor numai atunci a devenit cá atare, dupa ce a fost in curat cu mithologi'a s'a. Hegel, rivalul lui Schelling, este de aceea si convingere in opul sau despre filosofi'a istoriei (introducere p. 62). „Religiunea — dice el — e in strensa legatura cu principiul de stat; conceptul despre Dumnedieu este bas'a universalá a orice popor. Precum e dar religiunea, asia e statul si constitutiunea lui; statul este efulsiu religiunei; statul athenian si cel roman numai si numai in paganismul acestor popóre a fost posibil, precum vedem, cá alt spirit si alta consitutiune are un stat catolic, de cât unul protestant. Spiritul poporului este individual, precis si in deplin'a consciintia a vietii sale morale, constitutionale, industriale, religióse si scientifice.“

Dar nu numai filosofi Schelling si Hegel reprezinta acést'a opiniune, ci toti istoriografii, cari s'au ocupat cu cea mai vechia istoria a dreptului, inca devin la acest rezultat.

De si unii privesc dreptul ca basa a orice comuniuni, cá o legatura ce intruneste pre ómeni in popor, totusi cáti numai s'au redicat peste superficialitate au devenit la adeverul, cá adeverat'a viétia, putere si autoritate a dreptului celui mai antic a emanat din religiune. Sir H. Maine, ideia aflatóre in codicele indic a lui Manu, cumca dieitatea dictéza óresi-cum colectiunea de legi, o dechiara in mod resolut de moderna. Credinti'a, cá legislatoriul a avut cu dieitatea un raport mai deaprópe, decât mass'a cea mare a omenimeii, este prea evidenta din tóte traditiunile lumii cunoscute. Dupa Diodorus Siculus (I. 94) Egiptenii

credeau, cá legile lor Harmes le-a dictat lui Mnevis; Cretanii erau de opiniune ca Minos a primit legile dela Zeus; Lacedemonii diceau, cá Licurgus le-a capetat dela Apollon. Dupa parerea popórelor ariace, vechiul legislator al lor, cu numele Zathraustes a primit legile dela bunul spirit; dupa credinti'a Getilor Zamolxe le-a primit dela Hesti'a, si dupa a Jidovilor, Moise le-a primit dela Dumnedieu Iao.

Sir H. Maine arata cu positivitáte, ca in timpurile vechi religiunea avea o putere dumnedieésca, erá temeiu si sprigin a ori ce forma de viétia sociala. Se credea — dice el — cá o putere, un patron supranatural santiesce si padiesce tóte asiediamintele de insemnate: statul, ras'a, neamul si famili'a; cáci grup'a originala e famili'a, unirea familielor forméza cas'a séu neamul (gens), unirea caselor ras'a, rasele statul (p. 128). In familii se afla caminul séu vatr'a (sacra), pe langa care se grupéza famili'a, tot asia neamul, ras'a si statul, incát strainii numai atunci au putut avé primire in oricare grupa, déca li s'a conces a intrá la cele sacre (p. 131).

Numai in timpul mai de apoi se face deosebire intre drept si religia (p. 193); dar totusi destule urme ne aréta, cá primul altariu a fost caminul séu vatr'a parintésca, anteiul preot tat'a séu capul familiei, ér femei'a pruncii si argatii séu servitorii au format prim'a comunitate, ce se aduná la foc pe langa Hesti'a, carea la inceput erá dieitatea casei, mai tardiu a statului intreg. Casatori'a, care cá act civil de cea mai mare insemnate, servesce de temeiu la adeverat'a civilisatiune, si-a pastrat acelasi caracter religios, ce l'a avut dela inceput.

Esista dara o adeverata legatura genetica a limbelor; dar tot asia legatura esista si intre religiunile omenesci, inca dela inceputul omenimeii.

Doi sunt arborii genealogici ai omenimeii, cari s'au desvoltat conform ideilor religióse a le familielor ariace si semitice in decurs de mai multe mii de ani, si adi sustau ca arbori plini de viétia:

1. Arborele religios al familiei ariace, din care a resarit si s'a desvoltat in linia laterala Zend-Avesta cu zoroastrismul, in linia drépta Veda cu bramanismul, din acest'a Tripitaca cu buddhismul, latit intre popórele turanice;

2. Arborele religios al familiei semitice, din care in linia laterala s'a desvoltat Koranul cu mohamedanismul, in linia drépta Testamentul vechiu cu mosaismul; din acest'a Testamentul nou cu crestianismul, latit mai ales in famili'a ariaca, din a carui ramificatiuni un'a este biseric'a ortodoxa romána, la care apartinem noi.

Noi dara suntem románi ortodoxi.

Déca e adever ce Cicero dice, ca „istori'a e magistr'a vietii, lumin'a adeverului, marturi'a timpului si oglind'a provedintiei dumnedieesci,“ atunci dupa cele ce am spus constátez, cá om singuratic si societate n'a esistat si nici va esistá fara limba si religiune:

una o are omul prin nascere dela maic'a sa naturala, alta dela maic'a biserica prin a dou'a nascere a bo-
tezului; cãci — dupa cuventul Domnului catra Nico-
dim: „De nu se va nasce cineva din apa si din duh,
nu va puté intrá intru imperati'a lui Dumnedieu.
(Ioan III. 5.)

Limb'a e facultate prin care om cu om, popor
cu popor 'si comunica cugetele si simtiemintele sale.
Limb'a, déca e respectata, reguléza miscarile vietii,
le insufletiesce si le inaltia ca si ererii miscarile cor-
pului. Anglezii au credintia neclatita, cà cultur'a lor
nu se póte inaintá decât anglezesce; germanii germa-
nesce; francesii si cele lalte surori asemenea numai
in limb'a lor propria; poporul ce 'si perde limb'a,
este sters din cartea celor vii; numai in bratiile ei
cresce art'a si sciinti'a:

„O! sacra si frumósa lumina a sciintiei,
„Tu ce intaresci in suflet puterile credintiei,
„Tu, cu art'a esti bunul deplin al esistintiei!“

Numai cu aripile sciintiei si ale artei se avanta
industri'a si comerciul, numai in acestea gradini inflo-
resce fericeirea natiunilor, numai pe acestea aripi se
póte inaltia sermanul corb a lui Vacarescu, ca se de-
vina acvila roman. Bine dice nepreocupatul Bonfiniu,
cà coloniile si legiunile romane mai mult s'au lup-
tat pentru limba, decât chiar pentru viétia; cãci
„I m b a, t i é r a v ó r b e s á n t e l a s t r a b u n i e r á “ ... (Sion.)
Gintea latina, apartinetóre la marea familia indoger-
mana, e viti'a din carea a resarit lóz'a plantata de
imperatul Traian la Dunarea de dios. Aici apoi:

„Românii i-si pastrara si lege si costume,
Si datini si moravuri si bratii si buzdugan,
Si inima si minte si gloria si nume,
Si limb'a si penatii si sangele roman;
Si Dromihet se schimba in Mircea cel betrán,
Si Decebal eroul in bravul Mihail,
In óste legiunea, romanul in român.“ (Aricescu.)

Lóz'a s'a desvoltat:

„Acoperit'a muntii umbr'a ei, si ramurile ei
chedrii lui Ddiu, intins'a vitiele sale pana la mare
si pana la riuri radecinile sale.“ Ps. 79.

Eliade, parintele literaturii române constatéza,
cà strabunii nostri, carii venira cu Traian in Dacia,
fura cei mai multi crestini. Pe acelea timpuri numai
crestinii aveau o credintia neclatita si sperantia; ei sciau
se infrunte mórtea, pe cruce ca si pe rug si pe róta.

Cât de tare a ramas românul in religiunea sa stra-
mosiésca in decursul seclilor ne arata intre altii multi,
Dan Capitanul de plaiu si Constantin Brancoveanul,
carele dicea calãilor:

„Tatarime lifta rea,
De-ti mancá si carnea mea,
Nu me las de legea mea,
Faceti cu mine ce-ti vrea;
Crestin bun m'am nascut eu,
Crestin bun a muri vreu.“

Religiunea crestina, din carea s'a ramificat si cea
româna ortodoxa este culminatiunea divina a acelor
religiuni monoteistice, ce fac la olalta famili'a semi-
tica. Crestinismul este un sóre pe firmamentul lumii
acesteia, ce cu radiile sale ceresci luminéza si incal-
diesce pamentul; razele se reflectéza in individualità-
tile popórelor; si vai poporului, care nu se bucura de
lumin'a si caldur'a lor; acel popor in concertul po-
pórelor i-si perde insemnatatea, si responsabilitatea
pentru perdere nu cade pe popor, ci pe acei'a caror'a
li este incredintiata conducerea lui. Si cine dintre noi
nu e petruns de necesitatea progresului la mult cer-
catul nostru popor. Massa poporului fara pastori buni
sufletesci si fara invetiatori pregatiti dupa recerintiele
timpului, este ca si o corabia fara busóla si cârna.
Tóte imbunatatirile materiali s'ar preface intr'un lues
infiatoriu, intr'o coruptia si o depravare ucigátóre,
si medu'a poporului ar fi stórsa de acei'a, ce specula
cu demoralisarea lui. Aicia teologi'a cu preparandi'a,
in viétia biserice'a cu scól'a, amvonul cu catedr'a, pre-
otii cu invetiatorii sunt aripile nedespartibile a le a-
vantagiului nostru. Pe puntea ingusta, ce peste pra-
pastiile vietii duce dela reu la bine, dela intunerec
la lumina, fic'a scólei, filosofi'a merge cu lampa ina-
inte, ér religi'a ne tiene de mâna ca se nu alune-
cãm. Amvonul — dice Ales. Urechia — este locul de
unde preotul lui Ch. spune numele lui Dumnedieu, ca
mangaere suprema ostasiului, carele cade pentru tiéra
si lege... Amvonul nostru a fost de multe ori, in dilele
cand libertatea ér in doliu si sfatul tierii tacea, cand
oratori'a politica amutise, amvonul a fost locul, de unde
libertatea si nationalitatea detunau cu vócea lor sanc-
tificata de presinti'a lui Dumnedieu!... O! la romani
lege se numiá nu numai articli regulatori ai drep-
tului cetatiénului, dar lege ér si relegea... De
aceea religi'a a fost spriginul legii. Astadi da, lu-
crul s'a schimbat: legea a reesit pe un moment a
face din religie o servitóre a ei.“

Catedr'a din scóla este altariul civilisatiunei, la
care functionéza invetiatoriul, dominantele epócei in
care traim, a carui abecedariu este mai puternic de
cât baionetul soldatului.

Spre laud'a preparandiei nóstre cu catedr'a ne-
muritoriului Cichindeal marturisesce A. P. Ilarian in
istori'a sa, „cà cultur'a românilor din Ungari'a are
de a se multiami preparandiei din Arad si zelosilor
ei profesori.“

Stapânul tramise pre gingasiul seu copil cu ca-
ruti'a la preumblare; caruti'a, la care este inhamat
un cal alb fórté bland, altul negru cu narav si ne-
pacinic, are se tréca pe o cale ingusta, pe langa care
se estind de o parte stânci inalte, de alta parte pra-
pastii amenintiatóre; o saritura din partea calului ne-
gru, si caruti'a cu viétia baietului e periclitata; to-
tul depinde dela visitiul care tiene frenel. Stapanul e
Dumnedieu-tatal, baietul e sufletul omului, caruti'a in
care siede baietul e corpul, caii sunt inclinarea omu-

lui spre bine si spre reu, calea pe unde merge caruti'a e vieti'a omenésca, visitiul séu cocierul, care tiene de frene, este pedagogul.

Urméza dara, Domnilor deputati, ca acest institut teologic-pedagogic, a carui elevi, ca si bucátile acestei zidiri, au a fi tot atâtea petrii neclatite in edificiul viitoriului nostru national-bisericesc, — sè-l luati intre primele obiecte a le ingrigirilor; dar cu asemenea interesare sè cautati la scól'a vietii, ca starea preotilor si invetiatorilor sè fia dupa impregiuràri cât mai favorítóre; au déca voim frupte, nu trebuesc grijiti arborii transplantati din seminariul de pomi, cand mai mult sunt espusi tempestatilor. Dar de alta parte precum surescinti'a in acest institut, asia preotii si invetiatorii in scól'a vietii, unde mult mai tare sufla ventul liberalismului social preocupat de spiritul de partida, — au lipsa de disciplina, càci pe disciplina se baséza ordinea, fara de care bine nu putem ajunge.

Spunendu-ve insemnatatea alegorica a scólei cu invetiatoriul, de inchiere ve mai spun, cà prototipul bisericeii este corabi'a din testamentul vechiu. Precum Noe cu ai sei n'ar fi potut scapá de potop, de nu avea corabia bine intocmita si apta de a contrastá popoului de sus si valurilor amenintiatóre din tóte partile: asia si noi se avem o biserica bine organizata, carea sè ne póta redicá de asupr'a valurilor acestei vietii pana la Araratul luminei, cand apoi va urmá de sine mandrul curcubeu al fericirei.

D i v e r s e.

* *Sessiunea sinodului eparchialu* din anulu curentu s'a incheiatu Vineri'a trecuta, dupace sinodulu si-a terminatu tóte agendele.

* *Asociatiunea nationala aradana* si-a ténutu Luni'a trecuta adunarea generala ordinaria sub presidiulu Pré Santiei Sale, parintelui Episcopu Ioan Metianu. Interesulu facia de acésta institutiune a fost de asta data multu mai mare, decât in anii precedenti. Atât acestu interesu, cât si sporiulu, obtienutu in averea asociatiunei in decursulu anului trecut nu sunt destula garantati, ca asociatiunea nóstra va deveni in curend unu insemnatu factoru in desvoltarea nóstra culturala. Din reportulu directiunei s'a constatat, ca in decursulu anului trecut, directiunea a ténutu 10 siedintie, averea asociatiunei a sporitu cu 700 fiorini, s'au arangiatu 4 siedintie publice, si preste totu publiculu romanu a desvoltatu mai multu interesu facia de acestu asiediementu culturalu. S'au inscrisu 8 membri ordinari pre viétia, 102 membri ordinari pre 3 ani. Adunarea a votatu directiunei absolutoriu, si a alesu in sensulu statutelor directiune noua, carea se compune mai totu din membri, cari au functionatu in anulu trecut. In fine adunarea a decisu cá jumetate din venitul capitalului asociatiunei sè-se intrebuinteze in sensulu statutelor pentru scopuri culturale.

* *Congresulu nationalu bisericescu* se va conchiamá pre diu'a de 8/20 Iunie a. c.

* *Asesori consistoriali nou alesii*: Si pana cand vom poté comunicá mersulu intregu alu desbateriloru sinodului eparchialu aradanu, notám, ca in siedinti'a din urma a acestui sinodu s'au deplinitu in sensulu legii prin votisare secreta locurile vacante de asesori pentru consis-

toriulu din Aradu si Oradea mare. In senatulu scolaru a fost alesu dlu Demetriu Romanu, in senatulu episcopescu s'au alesu din cleru parintele Paul Tempea si parintele Igsatiu Pap, ér dintre mireni dlu Daniil Gaboru; pentru consistoriulu din Oradea mare s'au alesu in senatulu episcopescu dnii Teodor Pap din Berechiu si Paul Fassie, jude regescu in Vasicau, ér in senatulu de scóle dlu Ioan Pinteru. Felicitám pre nou alesii dni asesori consistoriali!

* *Sessiunea sinodului eparchialu alu diecesei Caransebesiului*, precum cetimu intr'o corespondentia; publicata in „Luminatoriulu“ s'a incheiatu in 5 Maiu c. n., deóresce sinodulu a aflatu bine pregatite prin comisiunea sinodala generala tóte proiectele de concludu. Corespondentulu „Luminatoriului“ adaoge ca „dragostea si solidaritatea a fost caracteristic'a sesiunei sinodale din anulu curentu, si spiritului adevératu fratiescu de dragoste si tolerantia reciproca are a-se multiamí faptululu ca sinodulu in numai 4 siedintie a potutu resólvi tóte agendele de mare importantia pentru diecesa si cretintiosi.“

* *Multiamita publica*. Dupa ce Magnificenti'a Sa Domnulu Dimitrie Bonciu, notariu publicu si consiliariu regiu, in calitatea sa de deputatu alu Sinodului nostru eparchialu, a binevoitu, si astadata, a doná fondului nostru preotiescu, diurnele sale dela Sinodu, in suma de 20 fl., ne simtimu indatorati a-i esprime multiamit'a nóstra, si pentru acést'a binefacere si interesare de tinerulu nostru fondu preotiescu.

† *Necrologu*. Vineri'a trecuta a reposatu in Domnulu concetatiunulu nostru Demetriu Iorgoviciu, in etate de 68 de ani, lasandu in celu mai profundu doliu neconsolabil'a-i familia. Reposatulu a fost unu barbatu muncitoriu, carele asia dicendu s'a radicatu din nimica, si si-a intemeiatu: o frumósa stare materiala. Erá unu omu dintre acei venerabili maiestri romani din Aradu, carele diu'a si nóptea lucrá, cá se-si assigure si ridice famili'a. Pentru aceste calitati ale densului, comun'a bisericeasca din Aradu la alesu in mai multe renduri de epitropu, in care calitate a functionatu mai multi ani. Remasitiile pamentesci ale defunctului se voru depune spre odichna eterna astadi la órele 3 dupa amédi in cimiteriulu orasienescu.

Fie-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

† *Necrologu*. Tenerulu de buna sperantia Antoniu Tuducescu, clericu de cursulu alu doilea, fiulu dlui Ioan Tuducescu invetiatoriu in Lipov'a a reposatu dupa lungi suferintie Joi'a trecuta, si a fost inmormentatu Vineri'a trecuta, in cimiteriulu gr. or. din Lipov'a, petrecutu fiindu la locul de odichna eterna de unu numerosu publicu, intre care a participatu si dnii profesori: Vasiliu Mangr'a, Dr. Demetriu Horvat si Ioan Trailescu, precum si 20 de elevi ai seminariului, fosti colegi ai defunctului.

Esprimandu-ne condolenti'a facia de onorabil'a familia, alu carui fiu a fost defunctulu, — se-i dicemu acestui'a: se-i fia tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

C o n c u r s e.

Conform decisiunei Venerabilului Consistoriu gr. or. oradanu de datulu 17. Fauru. v. 1886. Nr. 195. Pl. pentru deplinirea postului de protopresviteru gr. or. alu tractului **Oradii-mari**, devenitu vacantu prin abdicerea veteranului protopresviteru Simeonu Bic'a, — se escrie concursu cu terminu de recurgere p n la 14/26. **Maiu a. c.** pe langa urmatórea dotatiune:

1) Dela parochi'a protopresviterala din Oradea-mare venitu anualu 500 fl.

2) Birulu protopresviteralu, dela parochiele de clas'a prima câte unu cubulu de bucate, éra dela celea de cla-

sa'a mai inferióra cate jumetate cubulu, séu in relutu pretiulu curinte alu bucateloru, care face 155 fl.

3) Tace de la dispensatiunile de cununie à 2 fl. facu 400 fl.—

4) Competintie pentru visitatiunile canonice dela parochie organizate din tractu, à 5fl. facu 280 fl.

Cari venite computate tóte la oalta, dau o dotatiune annuala de 1335 fl.

Din acést'a dotatiune, — conform decisiunei consistoriale susprovocate, — alegendulu protopresviteru va avea a administrá jumetate, pe partea emeritului protopresviteru Simeonu Bic'a, pana candu acést'a va fi in viétia.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au de a-si instrúá recursele loru in sensulu regulamentului pentru procedur'a la alegerea de protopresviteru, votatu de sinodulu eparhialu Aradanu in anulu 1873. si conform §-lui 53. din statutulu organicu, — producandu documinte autentice despre acea, cá: pe langa sciintiele teologice posedu si cele juridice séu barem filosofice, si cá suntu binemeritati pe terenulu bisericescu si scolariu, avendu recursele astfelu instruite si adresate catra comitetulu protopresviteratulu Oradii-mari, a le tramite inclusive pana la 14/26. Maiu a. c. subscrisului comisariu consistorialu in Körös-Jenő u. p. Mező-Telegd, (cott. Bihar.)

Datu din siedinti'a comitetului protopresviteralu gr. or. alu Oradii-mari, tienuta in Oradea-mare la 1/13. Aprile, 1886.

Presiedinte :

Iosif Vess'a, m. p.
comisariu consist.

Notariu :

Petru Ionasiu, m. p.

—□—

Se escrie concurs pentru deplinirea definitiva a statiunei invetiatoresci de clas'a I din comun'a Somoschesiu, cottulu Aradulu protop. Ienopolei cu terminu de alegere pe 4. Maiu 1886.

Emolumintele impreunate cu acést'a statiune sunt :

1. Bani gat'a 105 fl. v. a.
2. Pentru naturale 132 fl.
3. Curatitulu scólei computatu cu 20 fl.
4. Spese la conferintia 5 fl.
5. 12 Stangeni de lemne din care se-se incaldiésca si scól'a.

6. Unu patrariu $\frac{1}{4}$ de pamentu aratoriu si fenatiu.

7. Cuartiru si gradina de 800□.

8. Dela inmormentari ca cantoru 40 cr.

Dela recurrenti se poftesce ca se-si provada recursele dupa recerintiele statut. organicu, si se le substérna concernintelui inspect. de scóle Mihaiu Sturz'a in Seprös, pana impreséza alegerei. Éra recurrentii se se presenteze in vre-o Dumineca séu serbatóre la St'a biseric'a in Somoschesiu. Somoschesiu, la 15. Aprilie 1886.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu : MIHAIU STURZ'A, m. p. inspect. scól.

—□—

Pe basa decisului Consistoriului eparhialu de sub Nr. 430. a. c. cu consensulu parochului localu Moise Grozescu, se escrie concursu pentru postulu de capelanu, langa numitulu parochu, cu terminulu de alegere pe 4/16. Maiu a. c. cand se va tienea si alegerea.

Emolumintele alegendului capelanu vor fi jumetate din tóte venitele parochiali de esemplu din pamentu, biru si stolele usuete.

Doritorii de ocupá acestu postu de capelanu, au se-si trimita recursele — adresate Comitetalui parochialu din Batani'a, concernintelui adm. protop. Moise Bocsianu la Curticiu comitat. Aradului; avendu a alaturá langa docu-

mintele prescise de Stat. org. si testimoniulu de cualificatiune din studiile teologice, cu calculi pentru parochie de class'a a dou'a.

Ér pentru a-si aretá desteritatea in cantari si cuventari, se se presinte in terminulu precisatu in regulamentulu pentru parochii la sant'a biseric'a.

Datu in Batania la 25 Martie v. 1886.

Iosif Petrilla, m. p.
presied. com. par.

In contielegere cu : MOISE BOCSIANU, m. p. adm. prot.

—□—

Pentru deplinirea postului de parochu class'a III-a. in Monostoru. protopopiatulu Belintiului — se deschide concursulu cu terminu de alegere pe diu'a de 11/23. Maiu a. c. —

Emolumintele sunt : un'a sesiune de pamentu, platiu parochialu, bir dela circa 50 de case câte $\frac{2}{4}$ éra dela circa 20 de case, numai câte $\frac{1}{4}$ de meti de cucuruza in bómbe, si stol'a indatinata.

Recursele cuvintiosu ajustate conform presciseloru statului organicu, si adresate Comitetalui parochialu localu, se se tramita parintelui protopopu tractualu Georgiu Creciunescu, in Belintiu, u. p. Kiszetó, celu multu pana la 9/21. Maiu a. c.; avend recurrentii in vr'o Dumineca ori serbatóre a-se presentá in biseric'a locala, spre a-si aretá deprinderea in cantarile ori cuventarile bisericesci.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine : G. CRECIUNESCU, m. p. prott.

—□—

Pentru deplinirea postului de capelanu permanentu class'a III. in Racht'a, — protopopiatulu Belintiului, — se deschide concursulu, cu terminu de alegere pe diu'a de 13/30 Maiu a. c.

Emolumintele sunt : 10 jugere pamentu aratoriu din sesiunea propriaminte parochiala ; 200 fl. in chipu de biru, si stol'a indatinata dela poporeni parochiei reduce.

Recursele ajustate conform presciseloru statutului organicu, si adresate Comitetalui parochialu, sunt a-se tramite parintelui protopopu Georgiu Creciunescu, in Belincz, p. u. Kiszetó, celu multu pana la 16/28. Maiu a. c.; avend recurrentii in vr'o dumineca ori serbatóre, a-se presentá in biseric'a locala, spre a-si aretá desteritatea in cantari ori cuventarile bisericesci.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine : G. CRECIUNESCU, m. p. prott.

527.528/1886.

Licitatiune minuenda.

Pentru edificarea bisericeloru din comunele Totvaradi'a si Batuti'a, — conform concluseroru vener. Consistoriu diecesanu aradanu dto 8/20 Martiu a. c. nr. 1182 si 1183, — se escrie concursu de licitatiune minuenda pe Duminec'a din 4/16 Maiu a. c. la 10 óre ante meridiane, tienanda in scól'a din Totvaradi'a.

Pretiulu de esclamaru pentru biseric'a din Totvaradi'a e : 4577 fl. 94 cr.; ér pentru biseric'a din Batuti'a e : 2249 fl. 66 cr. v. a.

Concurrentii vor avea a depune vadiulu de 10%, cu ocasiunea licitarii, ori vor trimite oferte cu vadiulu de sus la subscrisulu pana la terminulu de licitare.

Planurile si conditionile de edificare se potu vedea la subscrisulu.

Totvaradi'a, 18/30 Aprilie 1886.

Vasile Belesiu, m. p.
protopopu.

—□—